

MOTTO: „Există, e important să existe în fiecare epocă și o conștiință a conștiinței scriitorilor“.

Livius Ciocârlie

Cunoscut de toată lumea și existent, într-o formă sau alta, la mai toate popoarele lumii, proverbul a scoate castanele din foc cu mîna altuia indică un procedeu clasic, cu o arie de răspindire extrem de largă și cu aplicativități multiple. Strategia și tactica militară îl atestă încă din cele mai vechi timpuri și, departe de a se fi perimat, procedeul e folosit și astăzi, în diverse domenii, cu rezultate dintre cele mai confortabile pentru cei care-l practică. De ce n-ar fi pătruns, așadar, de pe cîmpul de luptă, și pe alte forme de relief spiritual, inclusiv pe cîmpul de bunăvoință al criticii dramatice? Doar e dreptul inalienabil al criticului să se pronunțe sau nu despre o carte sau alta, despre un romancier sau altul, în fine, chiar despre un spectacol teatral sau altul. Ce-ar fi, deci, de reproșat unui critic, atunci cînd e titularul unei rubrici sau redactorul unei pagini ori al unei emisiuni de critică teatrală, dacă, în loc să se pronunțe el, mereu el, criticul dovedește, dimpotrivă, un spirit colegial, neacaparator, și-i mai lasă și pe alții să scrie, promovindu-i în special pe cei tineri? Fără îndoială că nu e nimic de reproșat, dacă nu-i vorba de castane. Dealtfel, pentru scosul castanelor, victimele se aleg de obicei nu atît dintre cei mai tineri, cît dintre cei mai necopți.

Neiertătorea lege a progresului a făcut însă ca nici castanele să nu stea pe foc. O formă mult mai crescută și mai ade-menitoare a castanei este

gogoșa. Iar cel care scoate gogoșile din foc cu mîna altuia o duce la fel de confortabil, și încă fără victime, lăsînd, ce-i drept, riscurile discreditării în exclusivitatea șirului de solicitanți — de regulă, mereu aceiași — la scoaterea gogoșii din foc. O gogoasă care nici măcar nu-l mai face pe cel care-o scoate să se ardă — nici el nu mai e un naiv! —, ci îl face doar să se umfle, la rîndul lui, ca o gogoasă. Oare n-ai

CRONICA CRONICII TEATRALE

A scoate gogoșile din foc cu mîna altuia

observat că există și o cronică teatrală de multă vreme „specializată“ exclusiv în elogii, menită să nu supere niciodată pe nimeni și să funcționeze cu o precizie matematică ori de cîte ori redactorul paginii sau al emisiunii de specialitate — dacă e vorba de radio și de televiziune — se află cumva în dificultate?

Dacă veți avea curiozitatea să răsfoiți colecțiile celor mai importante reviste literare din ultimii zece, cincisprezece sau douăzeci de ani, dacă

veți încerca să vă amintiți cit de cit emisiunile de radio sau pe acelea de televiziune, sau dacă nu veți face nici unul dintre aceste lucruri, dar veți fi atenți cel puțin de aici încolo la fenomenul scoaterii gogoșilor din foc cu mîna altuia, nu vă va fi greu să observați cum, ori de cîte ori situația o impune, sînt solicitați aceiași și aceiași oameni, pentru același soi de lucruri.

Nici nu mai e nevoie să citești. Vezi semnătura și știi despre ce va fi vorba. Nici nu mai e nevoie să ascuți. Auzi doar vocea caldă și importantă a celui care scoate gogoșa sau îi vezi chipul des-tins, zîmbitor și condescendent, împrumutînd suspect ceva din profesionalitatea crainicelor de televiziune de oriunde, și poți fi sigur că nici o îndoială n-o să-i brăzdeze fruntea și nici o mirare n-o să-i tulbure zîmbetul cu care împarte coronițe premianților. Rezerve critice? Unde s-a pomenit așa ceva! N-ar fi de demnitatea stilului nostru „universitar“ să ne coborîm la treburile de bucătărie ale unui practicis-m mărunt! Asta e poate treaba criticilor — spus cu un inconfundabil accent ironic! —, noi putem să privim totul dintr-un unghi de vedere mai înalt, mai elevat, al actului de cultură care se cere re-marcant în implicațiile lui profunde și reverberante!

Ce rost ar avea analiza concretă, la obiect, a spectacolului și luarea în discuție a lipsurilor sale reale, cînd se poate vorbi numai așa, în general, despre actul de cultură pe care îl reprezintă spectacolul! Or, de un act de cultură — nu-i așa, copii? — nu ne putem a-

(continuare la pg. 94)

mentariile care au urmat, că ecurile admirabilului spectacol *Bădăranii* în regia lui Sică Alexandrescu, prezentat în 1957 la Veneția și în 1958 la Moscova, mai dăinuie și acum în amintirea spectatorilor sovietici (prof. dr. Zlata Potapova), și că în Italia continuă să se manifeste un mare interes pentru realizările teatrului și culturii românești.

Oricât ar părea de curios, tema simpozionului a fost ilustrată nu prin spectacole de teatru, ci prin filme. Sub titlul *Primiți provocarea, signori!*, studioul „Gruzia-film” a realizat un musical după *Hangița*, cu scene de ansamblu cinate și dansate ca în *My Fair Lady*, cu un han ca un castel, în care Mirandolina (o actriță foarte frumoasă și talentată) conduce o întreagă armată de fete frumoase și grațioase, ca o adevărată castelană, cu un cavaler de Ripafratta călărind vajnic pe un armăsar năvăș și organizând cavalcade cu cete de călăreți, și cu un Fabrizio, valetul cu chip de erou romantic, sărac dar plin de demnitate, îndrăgostit de stăpînă, bucurîndu-se, în cele din urmă, de răsplata iubirii sale — totul în culori pastelate, cu peisaje pitorești și cu o veselie generală, tonică. *Slugă la doi stăpîni* a inspirat, în 1953, un film realist, de A. Bergunker, care a încercat să reproducă ceva din atmosfera

specifică epocii, utilizînd însă un Truffaldino nici prea tînăr, nici prea vîoi, iar în construirea relațiilor dintre personaje mizînd excesiv pe adevărul psihologic. De curînd, aceeași piesă a servit drept material unui plin de mișcare și culoare film-spectacol, jucat de o trupă ambulantă, sub titlul *Truffaldino din Bergamo*, în regia lui V. Vorobiev, cu tînărul Raikin, fiul celebrului miniaturist Arkadi Raikin, în rolul principal, pe care l-a realizat cu o remarcabilă vivacitate.

Prin mesajul său umanist, generos, prin adevărul de viață și vitalitatea personajelor (premisă pentru veritabile creații actoricești), printr-o teatralitate în care fondul creativ al comediei dell'arte este dezvoltat și modernizat, ca și printr-o discretă secundare în adîncurile sufletului uman, opera lui Carlo Goldoni își dezvăluie, la fiecare nouă cercetare profundă, fertilitatea, capacitatea de a inspira noi viziuni scenice. Teatrul românesc, care și-a dovedit în repetate rînduri (să ne amintim de excelentul spectacol *Slugă la doi stăpîni*, realizat de Iulian Vișa la Piatra Neamț) afinitatea de substanță, de spirit și de temperament cu dramaturgia faimosului venețian, are încă în față un cîmp de investigație larg deschis.

Margareta BĂRBUȚĂ

(continuare de la p. 90)

propia 'decit?... decit?...
sigur că da: învîluindu-l
într-un zîmbet aproape
matern! Ca să nu se bage
cumva de seamă că go-
goașa noastră, la originea
ei, tot castană rămîne!

MYOSOTIS

P.S.

Mulțumim FAIMEI pen-
tru fraza semnalată ru-
bricii noastre, în numărul
6 a.c. la TELEX — „TEA-
TRUL”. Cum însă rubrica

domniei sale intenționează
corecta informare a citi-
torului, îi semnalăm și noi
faptul că fraza cu pricina
nu se referea la Al ma-
tale, Caragiale de la Tea-
trul Dramatic din Plo-
iești, cum greșit a apărut
în TELEX-„TEATRUL”
ci la Al matale, Caragiale
„al III-lea”, de la Teatrul
Tineretului din Piatra
Neamț. Sigur că preciza-
rea noastră nu schimbă

cu nimic nefericita for-
mulare a frazei incrimi-
nate, dar îi schimbă to-
tuși adresa. „Mangafaua”
trecuse mai înainte pe la
Ploiești — așa cum reiese
clar din cronica publicată
în „România literară” —
dar „Pietricica” (referi-
toare la lipsa „unui re-
pertoriu solid constituit”)
se cuvine să rămînă la
locul ei, în grădina stagi-
unii '82-'83 de la Piatra
Neamț, nu de la Ploiești.